

Študentská vedecká aktivita

Prínos volebného programu pri zabezpečovaní rozvoja samosprávy mesta Zvolen

Darina Hlaváčová

Sekcia: verejná ekonomika a regionálny rozvoj

Konzultant: Ing. Jozef Krnáč, PhD.

Banská Bystrica
2017

OBSAH

OBSAH	2
ÚVOD	3
1. TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ MIESTNEJ SAMOSPRÁVY A NÁSTROJOV VEREJNEJ POLITIKY.....	4
1.1. Miestna samospráva	4
1.1.1. Funkcie a kompetencie miestnej samosprávy.....	5
1.1.2. Orgány miestnej samosprávy.....	6
1.2. Nástroje verejnej politiky	8
1.3. Riadenie, organizácia a manažment miestnej samoprávy	10
1.3.1. Strategické dokumenty.....	11
2. ANALÝZA ČINNOSTÍ ORGÁNOV MESTA ZVOLEN PRI IMPLEMENTÁCII VOLEBNÝCH SĽUBOV V ROKOCH 2014 - 2018	13
2.1. Samospráva mesta Zvolen	13
2.2. Samospráva mesta Zvolen vo volebnom období 2014 - 2018	18
2.2.1. Zhodnotenie volebných rokov 2015 a 2016	19
ZÁVER.....	24
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	26

ÚVOD

V súčasnej dobe sa kladie veľký dôraz na decentralizáciu verejnej moci, prostredníctvom ktorej sa rozhodnutia prijímajú, čo najbližšie k občanom. To znamená vykonávať správu verejných vecí na tej úrovni územnej samosprávy, na ktorej je to najefektívnejšie. Z tohto hľadiska majú miestne samosprávy v systéme verejnej správy dôležité postavenie, nakoľko v ovplyvňovaní jednotlivcov a komúnit zastávajú najsilnejšiu pozíciu.

Miestna samospráva predstavuje systém správy verejných záležitostí na území obce, reprezentovaného sústavou samosprávnych orgánov, ktoré samostatným, slobodným a nezávislým konaním zastupujú záujmy a názory svojho obyvateľstva. Hovoríme teda o určitom spôsobe realizácie verejnej moci občanmi daného územia, prostredníctvom volených zástupcov, ktorých úlohou je riadiť územie tak, aby výsledkom bolo vytvorenie kvalitného prostredia pre život svojich občanov.

Vo voľbách do orgánov samosprávy obcí si obyvatelia volia zástupcov, ktorým prostredníctvom svojho „hlasu“ odovzdávajú aj časť svojej suverenity a právomocí. Zvolení zástupcovia obce zvolením nezískavajú len moc, ale sa zaväzujú svojim voličom k plneniu sľubov daných vo svojich volebných programoch. Problémom je, že veľa volebných sľubov nedostane reálnu podobu, mnohokrát práve kvôli nedostatočnému záujmu zo strany obyvateľov obce o kontrolu ich plnenia. Je potrebné dodať, že často absentuje informovanosť obyvateľov obce o plnení volebných sľubov, prostredníctvom ktorých by mohli zhodnotiť činnosť volených orgánov.

Práve to je dôvod, prečo je nevyhnutné venovať tejto problematike viac pozornosti. Volebné programy by nemali byť len presvedčovacím nástrojom v predvolebnom „boji“, ale mali by prispievať k všestrannému rozvoju obce. Preto by bolo vhodné, aby mali volebné programy formu právneho predpisu.

Cieľom práce je základe teoretických poznatkov o verejnej správe a nástrojoch verejnej politiky analyzovať prínos volebného programu pri zabezpečení rozvoja mesta Zvolen vo volebnom období 2014 – 2018. Na základe štúdia volebných programov primátorky a poslancov mesta Zvolen a analýzy zmien v programových a strategických dokumentoch mesta zhodnotiť ich rozhodovaciu činnosť a posúdiť ich vzájomnú spoluprácu pri procese implementácie volebných sľubov do praxe počas prvých dvoch rokov volebného obdobia.

1. TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ MIESTNEJ SAMOSPRÁVY A NÁSTROJOV VEREJNEJ POLITIKY

V prvej kapitole práce sa na základe dostupnej literatúry slovenských a zahraničných autorov, zameriavame na teoretické východiská riešenej problematiky. Sústredíme sa na vymedzenie pojmov miestnej samosprávy a verejnej politiky, ktoré budeme v práci používať na vyjadrenie rozhodujúcich problémov. V prvých častiach kapitoly sa zaoberáme definovaním funkcií, kompetencií a orgánov miestnej samosprávy, jej manažmentom, organizáciou a riadením. Ďalej charakterizujeme nástroje verejnej politiky, pričom si konkretizujeme tie nástroje, ktoré sú využívané najmä orgánmi na úrovni miestnej samosprávy.

1.1. Miestna samospráva

V demokratickej spoločnosti predstavuje samospráva druhý hlavný prvok v systéme verejnej správy zabezpečujúci výkon úloh štátu. Ide o sústavné ovplyvňovanie verejných záležitostí, pričom výkon úloh správy verejných vecí je uskutočňovaný prostredníctvom prostriedkov neštátneho charakteru.

Samosprávu môžeme vo všeobecnosti chápať ako systém správy verejných záležitostí v štáte, reprezentovaného sústavou samosprávnych orgánov, ktoré samostatným, slobodným a nezávislým konaním zastupujú záujmy a názory obyvateľstva. Z politického hľadiska môžeme o samospráve hovoriť, ako o spôsobe realizácie verejnej správy občanmi vo verejnom záujme. Vzhľadom k tomu za základné princípy samosprávy považujeme princíp subsidiarity, princíp demokracie a princíp decentralizácie verejnej moci, prostredníctvom ktorých sa rozhodnutia prijímajú, čo najbližšie k občanom.

Za účelom naplnenia verejného záujmu sa samospráva vykonáva na určitom území alebo sa vykonáva na základe združovacieho práva daného určitým záujmom. Preto klasické členenie samosprávy na územnú a záujmovú neznamena len odlišné zameranie týchto dvoch foriem, ale predovšetkým rozdielne vzťahy občana, ako suverénneho subjektu samosprávy k týmto dvom formám, pričom pri územnej samospráve je do tohto systému zaraďovaný automaticky podľa miesta trvalého bydliska, do záujmovej samosprávy vstupuje dobrovoľne (Krnáč, Kožiak, Liptáková, 2008).

„Samosprávny princíp fungovania spoločnosti ako prejav demokratizácie a decentralizácie štátu je základom pre existenciu a pôsobenie samosprávy a jej orgánov na

jednotlivých úrovniach usporiadania krajiny. Na najnižšej úrovni, reprezentovanej obcami, je to miestna samospráva, ktorá je súčasťou územnej samosprávy“. (Žárska et al, 2007, s. 7)

V Celosvetovej deklarácii miestnej samosprávy 1985 je význam územnej samosprávy zdôvodnený nasledovne:

- jej orgány sú najbližšie k občanom a preto ich môže najlepšie zapojiť do rozhodovania o podmienkach života v území,
- vytvára predpoklady pre uplatnenie čl. 21. Deklarácie ľudských práv „vôľa ľudu je základom moci“,
- vytvára predpoklady pre aktívnu participáciu všetkých skupín obyvateľstva na tvorbe a realizácii národných plánov sociálno-ekonomického rozvoja, zvyšuje účinnosť fungovania štátu – znižuje záťaž centra tým, že rozdeľuje úlohy centra aj na územné orgány - zefektívňuje činnosť vlády, správa vecí verejných sa vykonáva demokratickejšie a efektívnejšie. (Hamalová, 2007)

„Miestna samospráva nadväzuje na tradície, vyjadruje a súčasne rozvíja kultúru obyvateľstva. Má možnosť na základe znalostí prostredia intenzívne a komplexne uspokojovať pomerne široký okruh potrieb a záujmov občanov, a to v oblastiach života, kde by prostriedky štátnych orgánov boli neúčinné, alebo kde by ich ingerencia mohla pôsobiť negatívne“. (Škultéty, 2008, s. 11)

Z uvedeného vyplýva, že miestna samospráva je v spôsobe zabezpečovania svojich služieb oveľa flexibilnejšia a efektívnejšia v porovnaní so štátnou správou. Miestna samospráva vykonáva svoje služby lacnejšie a bez zbytočnej byrokracie, pričom je v programových aj rozpočtových záležitostiach pod priamou kontrolou obyvateľstva daného územia.

Základný prvok miestnej samosprávy tvorí obec, ktorá je samostatným územným a správnym celkom, združujúcim osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Z právneho hľadiska je obec právnickou osobou a z tohto titulu nesie oprávnenie na práva, povinnosti a vlastnú spôsobilosť na právne úkony. Znamená to, že obec má právomoc vlastným konaním a vo vlastnom mene zakladať, kreovať a rušiť právne vzťahy.

1.1.1. Funkcie a kompetencie miestnej samosprávy

Súčasná odborná literatúra ponúka rôzne názory pre pojmy funkcie a kompetencie miestnych samospráv, preto je pre nás veľmi náročné stanoviť jednotnú definíciu.

Prostredníctvom funkcií miestnej samosprávy realizujeme jej úlohy. Funkcie by sme teda mohli definovať, ako činnosti, ktoré zabezpečujú udržiavanie optimálnej organizačnej

štruktúry. Predpokladom bezproblémového plnenia funkcie je, aby organizácia obsahovala všetky potrebné prvky, medzi ktorými bude dochádzať k vzájomnej kooperácii a súdržnosti, pri plnení úloh organizácie. (Benčo, 1995).

Pojem kompetencia má právny základ a vyjadruje rozsah a druh činností, prostredníctvom ktorých správny orgán vykonáva svoju právomoc, plní svoje funkcie a tým realizuje svoje úlohy. Tieto definície poukazujú na vzájomnú prepojenosť týchto dvoch pojmov.

1.1.2. Orgány miestnej samosprávy

Výkon obce zabezpečujú v rámci svojich kompetencií orgány miestnej samosprávy. Zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov určuje za orgány miestnej samosprávy:

1. Obecne zastupiteľstvo (mestské zastupiteľstvo)
2. Starosta obce (primátor mesta)

Obecné zastupiteľstvo a starosta obce sú volenými orgánmi miestnej samosprávy, ktoré sú navzájom rovnocenné, teda rozhodujú samostatne bez vzťahu nadradenosti alebo podradenosti.

Obecné zastupiteľstvo (mestské zastupiteľstvo)

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce na štyri roky. Nové funkčné obdobie poslancov obecného zastupiteľstva začína zložením sľuby. V rovnakom čase sa končí aj funkčné obdobie súčasných poslancov. „Staré“ obecné zastupiteľstvo určí počet poslancov „nového“ obecného zastupiteľstva, pričom rozsah počet poslancov je daný zákonom podľa počtu obyvateľov v rozmedzí od 3 – 41.

Obecné zastupiteľstvo ako jeden z orgánov obce schváli na začiatku svojej činnosti priority na príslušné volebné obdobie, ktoré môžu mať podobu programového vyhlásenia obecného zastupiteľstva. To by sme mohli prirovnať k programovému vyhláseniu vlády na národnej úrovni.

Obecné zastupiteľstvo by sme mohli prirovnať k národnému parlamentu, nakoľko sú niektoré ich pôsobnosti totožné, akurát vykonávané na iných úrovniach riadenia územných jednotiek. Za rovnaké pôsobnosti obecného zastupiteľstva a národného parlamentu pokladáme normotvornú pôsobnosť, kreačnú pôsobnosť a kontrolnú pôsobnosť.

Kompetencie a právomoci obecného zastupiteľstva sú v podmienkach Slovenskej republiky jasne rozdelené a vymedzené Zákonom SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Nie je možné, aby si prostredníctvom interných predpisov obce vymedzilo obecné zastupiteľstvo do svojej pôsobnosti ďalšie kompetencie.

Starosta obce (primátor mesta)

Starosta obce nie je len jej najvyšším výkonným orgánom, ale aj predstaviteľom a štatutárnym orgánom v pracovných vzťahoch zamestnancov obce a majetkových vzťahoch obce. V administratívno-právnych vzťahoch plní funkciu správneho orgánu. Funkcia starostu je verejná funkcia. Do svojej funkcie nastupuje novozvolený starosta zložením sľubu.

Starosta nemôže byť zároveň aj poslancom obecného zastupiteľstva resp. zamestnancom obce, tieto funkcie sú nezlučiteľné. Funkčné obdobie starostu (primátora) je štvorročné.

Poradné, kontrolné a iniciatívne orgány miestnej samosprávy

Pre správne a efektívne fungovanie miestnej samosprávy je potrebné vytváranie ďalších orgánov, ktoré plnia výkonné, poradné, kontrolné a iniciatívne funkcie.

Ak starosta z nejakých príčin nemôže vykonávať svoju funkciu, zastupuje ho zástupca starostu. Ten je na návrh primátora volený spomedzi poslancov na celé funkčné obdobie. V prípade, že je v obci zriadená obecná rada, zástupca starostu je jej členom. Táto funkcia má fakultatívny charakter.

Obecná rada (mestská rada) je rovnako ako zástupca starostu fakultatívnym orgánom, t. j. musí byť zriadená. Je zložená z poslancov obecného zastupiteľstva a jej zriadenie je opodstatnené najmä pri väčšom počte poslancov. Obecná rada je iniciatívnym, výkonným a kontrolným orgánom obecného zastupiteľstva. Plní úlohy podľa rozhodnutia obecného zastupiteľstva. Zároveň plní funkciu poradného orgánu starostu a schádza sa podľa potreby najmenej raz za mesiac. Jej zasadnutia zvoláva a vedie starosta obce.

„Pôsobnosť obecnej rady:

- rozpracováva a zabezpečuje plnenie úloh vyplývajúcich z uznesení zastupiteľstva,
- zaoberá sa vecami týkajúcimi sa majetku obcí, fondov a rozpočtu obce, miestnymi daňami a poplatkami,
- pripravuje zasadnutia obecného zastupiteľstva a predkladá návrhy,
- organizuje a koordinuje činnosť komisií obecného zastupiteľstva,

- plní úlohy podľa rozhodnutia obecného zastupiteľstva“ (Krnáč, Kožiak, Liptáková, 2008, s. 187).

Obecné zastupiteľstvo môže zriaďovať komisie ako svoje stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné orgány. Komisie sú zložené z poslancov obecného zastupiteľstva a z ďalších osôb zvolených obecným zastupiteľstvom (odborníkov v daných oblastiach, zamestnancov úradu. „Komisie majú funkciu:

- poradnú tým, že vypracovávajú stanoviská k návrhom ako podklad pre rozhodovanie zastupiteľstva
- iniciatívnu tým, že vypracovávajú konkrétne návrhy a podnety na riešenie obecných záležitostí,
- kontrolnú, tým že kontrolujú plnenie uznesení obecného zastupiteľstva, upozorňujú orgány obce na nedostatky“ (Krnáč, Kožiak, Liptáková, 2008, s. 188).

Funkciu hlavného kontrolóra zriaďuje obecné zastupiteľstvo. Hlavný kontrolór je zamestnancom obce a za svoju činnosť zodpovedá obecnému zastupiteľstvu. Funkcia hlavného kontrolóra je obligatórna.

Obecná polícia (mestská polícia) je fakultatívnym samosprávnym orgánom. Obecná polícia je poriadkový útvar pôsobiaci pri zabezpečovaní obecných vecí verejného poriadku, ochrany životného prostredia v obci a plnení úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných nariadení obce, z uznesení obecného zastupiteľstva a z rozhodnutí starostu obce. Priamym nadriadeným náčelníka obecnej polície je starosta. Kompetencie obecnej polície, jej povinnosti a práva stanovuje zákon SNR č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii.

Zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov určuje obecný úrad výkonným orgánom starostu a administratívnym orgánom obecného zastupiteľstva. Vzhľadom k vyššie uvedenému dochádza v praktickej rovine k ich nesúladu a znemožňuje sa tým výkon úloh funkcie poslanca obecného zastupiteľstva.

Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. V prípade, že v obci nie je zriadená funkcia prednostu obecného úradu, obecný úrad organizuje starosta.

1.2. Nástroje verejnej politiky

Aktéri verejnej politiky využívajú rôzne nástroje, metódy a formy za účelom dosahovania stanovených cieľov. Ide o prostriedky, ktorými nositeľ moci snaží zaviesť svoje koncepcie, zámery a stratégie do praxe, tak aby fungovali a dosiahli vopred stanovený cieľ.

Dôležité je pritom zhodnotiť nielen to, aký problém chce týmto nástrojom riešiť, ale aj na to, aký konkrétny nástroj resp. kombináciu nástrojov verejnej politiky je vhodné použiť. Vhodný výber nástrojov a prípadná kombinácia nástrojov verejnej politiky má zásadný dosah na kvalitu a efektívnosť realizovanej verejnej politiky. Každý z nástrojov má svoje výhody, ako aj nevýhody a je preto veľmi dôležité, aby ich aktéri verejnej politiky dôsledne poznali.

Na výber majú pritom z celej škály nástrojov. Rozdelenie nástrojov verejnej politiky je uvedené v prílohe 1 a to podľa miery záväznosti na povinné, zmiešané, dobrovoľné a ich zamerania na právne, ekonomické, informačné a organizačno-administratívne.

Na úrovni samospráv aktéri verejnej politiky okrem povinných nástrojov využívajú aj zmiešané nástroje pozitívne, negatívne stimuly. Ide o tzv. motivačné faktory, ktoré uľahčujú občanovi samosprávy svoje konanie a demotivačné faktory, ktoré mu toto konanie sťažujú resp. zdražujú. Cieľom týchto nástrojov je „prinútiť“ ľudí, aby si vybrali také konanie, ktoré sú želané vedením samosprávy. Kombinácia daných nástrojov umožňuje samospráve vo väčšej alebo menšej miere ovplyvniť a formovať rozhodovanie jednotlivých subjektov samosprávy.

Pri dobrovoľných nástrojoch verejnej politiky sa uplatňuje minimálny vstup samosprávy, pričom sa tieto nástroje používajú predovšetkým pri realizácii verejnej politiky v ekonomickej a sociálnej oblasti. V ktorejkoľvek spoločnosti sú práve priatelia, rodina, známi poskytovateľmi najkvalitnejšej služby bez nároku na odmenu. Jedným z príkladov je starostlivosť o partnera či blízkych. Samospráva môže použiť také opatrenia, ktoré podporia a rozšíria ich prirodzenú úlohu.

Pod právnymi nástrojmi verejnej politiky rozumieme predovšetkým zákony, normy, predpisy, vyhlášky, metodické pokyny, ktoré majú formálny charakter, teda charakter záväzných právnych aktov. Okrem nich rozoznávame aj neformálne – nezáväzné právne normy, ktoré majú charakter prevažne odporúčaní. Ekonomickými nástrojmi verejnej politiky rozumieme tie nástroje verejnej politiky, ktoré sú súčasťou hospodárskej politiky daného subjektu a prostredníctvom ktorých aktéri verejnej politiky dosahujú reguláciu správania sa ostatných ekonomických subjektov v danom území, pričom sa snažia dosiahnuť želaný hospodársky vývoj.

Hlavným cieľom informačných nástrojov je pôsobiť pomocou informačných médií a správ ako sú osvetové kampane, vysvetľovacie letáky na určitú cieľovú skupinu s cieľom ovplyvniť spôsob myslenia, úroveň informovanosti alebo vnímanie reality a tak dosiahnuť želanú zmenu v správaní.

Organizačno-administratívne nástroje sa využívajú na mobilizáciu ľudských a materiálnych zdrojov s cieľom efektívnej realizácie programu a implementácie verejnej politiky na danom území.

1.3. Riadenie, organizácia a manažment miestnej samosprávy

Medzi riadením, organizáciou a manažmentom nachádzame priamu súvislosť. Niektorí autori tieto tri pojmy stotožňujú, my ich však budeme rozlišovať, pričom riadenie a organizáciu budeme chápať, ako súčasť manažmentu.

Riadenie môžeme definovať ako činnosť, ktorou daný subjekt stanovuje ciele a najefektívnejšie spôsoby a metódy ich dosahovania. Pri riadení dochádza k organizácií vzťahov medzi úlohami, osobami, vecnými prostriedkami a informáciami, tak aby stanovené ciele boli splnené čo najlepšie (Mihalčová et al, 2012).

Organizácia je chápaná, ako nástroj alebo jedna z podmienok, ako efektívne dosiahnuť cieľ.

Pomocou týchto dvoch termínov by sme mohli definovať manažment, ako „súbor prístupov, názorov, skúseností, odporúčaní a metód, ktoré vedúci pracovníci (manažéri) používajú na zvládnutie špecifických činností (manažérskych funkcií), smerujúcich k dosiahnutiu sústavy cieľov organizácie“ (Vodáček, 2013, s. 134)

V súčasnej dobe sa do popredia čoraz častejšie dostáva pojem komunálny manažment, teda manažment na úrovni miestnej samosprávy.

Medzi manažmentom vo verejnom a súkromnom sektore sú však stále určité rozdiely a to najmä v troch základných oblastiach. Po prvé, manažment v súkromnom a verejnom sektore pôsobí v rozdielnom právnom prostredí. Väčšina rozhodnutí manažérov verejného sektora musí byť verejných, aby občania mali možnosť vyjadriť svoj názor. Po druhé, verejné organizácie vznikajú na základe politicky orientovaných potrieb. Po tretie, ziskový motív existujúci v súkromnom sektore je základom na meranie výkonnosti, ktoré nie je možné vo verejnom sektore aplikovať. Verejným organizáciám tak chýba jasný systém merania výkonnosti, ktorý by dostatočne odrážal efektívnosť a účinnosť daných rozhodnutí. (Žárska et al, 2007)

Wright, Nemec uvádzajú, že „moderný manažér vo verejnej správe musí vedieť ako tvoriť strategické vízie a plány pre rozvoj štátu i miestnej samosprávy, ako riadiť disponibilné ľudské zdroje, ako dostatočne financovať programy a služby a spravovať pridelené fondy, mať povedomie o potrebe a využití informácií a plánovať potrebnú úroveň techniky, ktorá

zlepší zber a analýzu informácií pre rozhodovanie i bežnú činnosť verejnej správy“ (Wright, Nemec, 2003, s. 98)

V podmienkach miestnej samosprávy za vrcholových manažérov považujeme funkciu starostu (primátora), ktorý pôsobí:

- ako štatutár a najvyšší orgán obce (mesta),
- vodca, vizionár a stratég, pričom práve strategické plánovanie patrí medzi najvýznamnejšie manažérske funkcie starostu,
- tvorca organizačných zmien.

Avšak pre naplnenie tak krátkodobých ako aj dlhodobých strategických cieľov samosprávy nie sú potrebné len dobré manažérske schopnosti starostov, ale aj ich vzájomná spolupráca s výkonnými manažérmi úradov (prednostovia, riaditelia) a ostatných volených predstaviteľov samosprávy. Ideálne je, keď dochádza k ich vzájomnej názorovej zhode, nakoľko sa úspechy ako i neúspechy jednotlivých projektov spájajú hlavne s najvyššími volenými predstaviteľmi. Práve toto je dôvod, prečo mnohí starostovia uprednostňujú skôr krátkodobé ciele ako dlhodobé. Realizácia krátkodobých cieľov je jednoduchšia a okamžite viditeľná verejnosťou.

„Rozvoj územia je však dlhodobá záležitosť. Dlhodobejšia ako je štvorročné volebné obdobie. Mať víziu a dokázať ju realizovať znamená často pre vedenie samosprávy to, že má čas vytvoriť len systémové predpoklady na jej napĺňanie, a potom musí dôverovať ďalším voleným zástupcom, že budú v začatom diele pokračovať. Preto je dôležité zapojiť do zdieľania a realizácie vízie, čo najviac ľudí a inštitúcií v území, ktoré ju budú podporovať aj po prípadnej zmene volených zástupcov“ (Weisová, Bernátová, 2012, s. 18).

1.3.1. Strategické dokumenty

„Obce sú zodpovedné za všestranný rozvoj územia a za starostlivosť a potreby ich obyvateľov. Musia riešiť nielen svoje vlastné vnútorné problémy a potreby, ale musia reagovať aj na čoraz rýchlejšie sa meniace vonkajšie prostredie. Rast iniciatívy miestnych orgánov moci (lokálnych vlád) podmieňujú procesy tvorby dokumentov dlhodobého charakteru – stratégií rozvoja. Dosahovanie stanovených cieľov miestnej samosprávy uskutočňujú orgány obce prostredníctvom implementácie svojich rozhodnutí do strategických dokumentov“ (Žárska et al, 2007, s. 170).

Práve potreba zmeny prístupu v riadení samosprávy úzko súvisí s dlhodobým strategickým plánovaním, ktoré sa čoraz častejšie stáva súčasťou jej bežného života. Je veľmi dôležité, aby sa strategické plánovanie nestávalo len „povinnou jazdou“ pre samosprávy, ale

aj pravidelnou súčasťou implementácie rozhodnutí jej orgánov do praxe (Weisová, Bernátová, 2012).

Výsledkom procesu plánovania sú plány, teda písomné dokumenty, ktoré môžeme členiť podľa rôznych kritérií. Základne členíme plány na:

- Strategické plány zostavujú súhrnné ciele a postavenie subjektu v externom prostredí.
- Operatívne plány sú orientované na konkretizáciu celkových cieľov.
- Dlhodobé plány sú plánmi s časovým horizontom dlhším ako tri roky.
- Krátkodobé plány sú plánmi s časovým rámcom do jedného roka.
- Špecifické plány sú nekompromisne stanovené bez možnosti ich ďalšieho výkladu.
- Smernice predstavujú flexibilné plány, ktoré figurujú ako všeobecné návody pre riadenie.
- Jednorázové plány sú vytvorené pre riešenie špeciálnych a jedinečných situácií.
- Priebežné plány vytvárajú návod pre opakujúce sa aktivity (Mihalčová et al, 2012).

2. ANALÝZA ČINNOSTÍ ORGÁNOV MESTA ZVOLEN PRI IMPLEMENTÁCIÍ VOLEBNÝCH SĽUBOV V ROKOCH 2014 - 2018

V druhej kapitole práce prostredníctvom štúdia literatúry a aplikáciou metódy opisu charakterizujeme samosprávu mesta Zvolen a analýzou zmien v strategických a programových dokumentoch v roku 2015 a 2016 zhodnotíme činnosť primátorky a mestského zastupiteľstva pri implementácii volebných sľubov do praxe počas volebného obdobia 2014 - 2018. Využitím osobného rozhovoru s poslancami mesta Zvolen, vedúcou odboru rozvoja mesta a koordinátorkou pre tvorbu Programu rozvoja mesta posúdime vzájomnú spoluprácu primátorky a mestského zastupiteľstva. Prostredníctvom analýzy a komparácie volebných programov primátorky, politických strán a jednotlivých poslancov vo voľbách do orgánov mesta Zvolen v roku 2014 charakterizujeme 10 najčastejšie sa vyskytujúcich prioritných oblastí a cieľov, ktorými by sa mali počas volebného obdobia 2014 - 2018 orgány mesta Zvolen zaoberať a vyhodnotíme ich plnenie za rok 2015 a 2016.

2.1. Samospráva mesta Zvolen

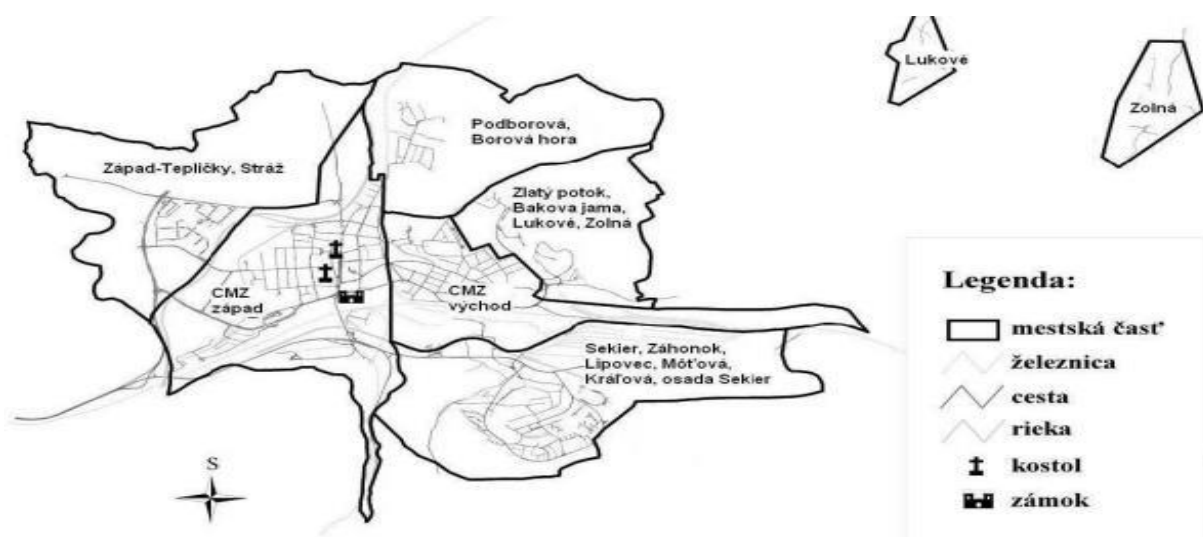
Vďaka svojim priaznivým prírodným podmienkam a výhodnej geografickej polohe situovanej v „srdci“ Slovenska na sútoku riek Hrona a Slatiny, v juhozápadnej časti Zvolenskej kotliny bolo mesto Zvolen osídlené už v praveku. Neskôr v stredoveku bolo toto mesto dôležitým strategickým dopravným uzlom na významnej diaľkovej obchodnej ceste, ktorá vytvorila podmienky pre rozvoj mesta. Dôležitý význam tejto osady potvrdil aj panovník Belo IV. a to v roku 1243, kedy udelil mestu Zvolen privilégia. Mesto Zvolen sa tak teraz so 765-ročnou históriou radí medzi päť najstarších miest Slovenska

Rovnako ako v minulosti aj v súčasnosti je niekdajšie kráľovské mesto Zvolen moderným, rýchlo sa rozvíjajúcim a rastúcim administratívnym, ekonomickým a kultúrno-spoločenským centrom regiónu a sídlom okresu.

Vďaka svojej výhodnej geografickej polohe je aj v súčasnosti mesto Zvolen významným uzlom cestnej, železničnej a vďaka blízkosti letiska Sliač aj leteckej dopravy. Je centrom drevárskeho, strojárkeho, potravinárskeho a stavebného priemyslu. So širokou sieťou škôl a vedecko-výskumných pracovísk je Zvolen významným centrom vzdelávania. V meste Zvolen pôsobí aj vysoká škola - Technická univerzita vo Zvolene vychovávajúca špecialistov v odboroch lesníctva, drevárstva a enviromentalistiky.

Celková rozloha mesta Zvolen je 9869 ha, pričom je tvorené piatimi katastrálnymi úzermi - Zvolen, Môťová, Zolná, Lukové a Kráľová a rozdelené na 6 mestských častí - Sekier, Záhonok, Lipovec, Môťová, Kráľová, Sekierska dolina; Zlatý potok, Bakova jama, Lukové, Zolná; Sídliisko Západ - Tepličky, Stráž; Podborová, Borová Hora; Centrálna mestská zóna Východ a Centrálna mestská zóna Západ.

Obrázok 1 Rozdelenie mesta Zvolen na mestské časti

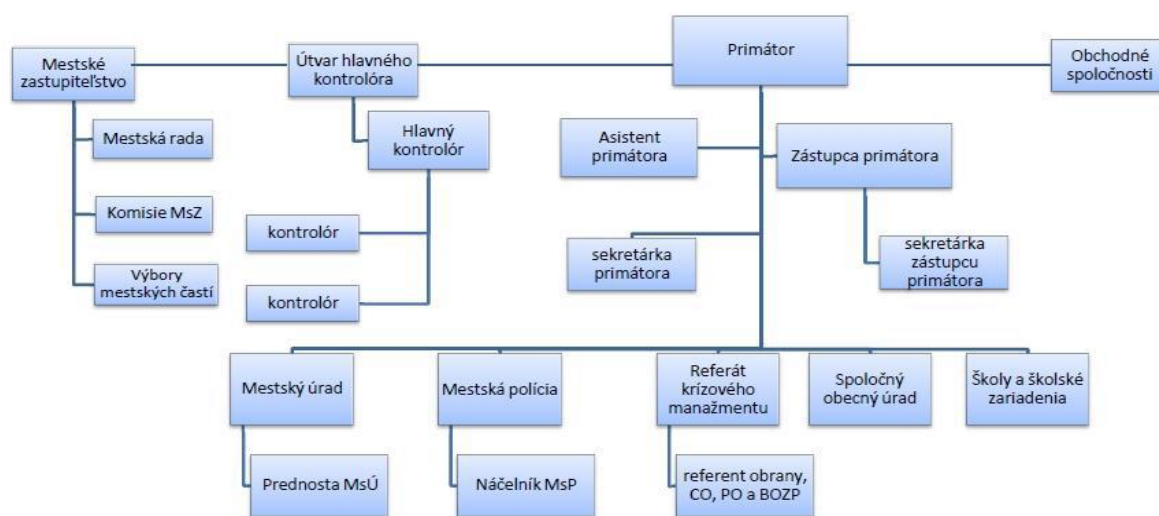

Prameň: Konceptia rozvoja mesta Zvolen v tepelnej energetike

Mesto Zvolen vzniklo 1.1.1991 zo zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ako samostatný samosprávny územný celok Slovenskej republiky, združujúci občanov, ktorí majú na jeho území trvalý pobyt. Mesto Zvolen samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou mesta a jeho majetku. Samosprávu mesta Zvolen vykonávajú obyvatelia prostredníctvom orgánov mesta, ktorými sú primátorka a mestské zastupiteľstvo, ktorého zástupcovia boli spolu s primátorkou zvolení obyvateľmi mesta Zvolen v roku 2014 vo voľbách do orgánov samosprávy obcí na základe všeobecného, priameho a rovného volebného práva tajným hlasovaním na štyri roky. Každý z orgánov mesta Zvolen má samostatné postavenie a vzťahy medzi nimi sú založené na princípe rovnocennosti. Ako môžeme vidieť na obrázku 2, primátorka mesta Zvolen priamo riadi svojho asistenta a sekretárku, prednostu mestského úradu, náčelníka mestskej polície a referenta krízového manažmentu. Mestské zastupiteľstvo zriadilo svoje orgány, a to: mestskú radu, komisie pri mestskom zastupiteľstve a výbory mestských častí. Osobitné postavenie má hlavný kontrolór mesta Zvolen, ktorý sa zodpovedá mestskému zastupiteľstvu. Mesto Zvolen je zriaďovateľom: 8 klubov dôchodcov, klubu zdravotne postihnutých, Zvolenského kultúrneho

centra, výdajne jedál, detských jasí, útulku pre bezdomovcov „Nádej“, Základnej umeleckej školy, Centra voľného času, 6 základných škôl a 11 materských škôl. Školy a školské zariadenia zriadené mestom Zvolen sú jeho rozpočtovými organizáciami. Mesto Zvolen má zároveň podiel na základnom imaní v 7 obchodných spoločnostiach, a to: STEFE ZVOLEN spol. s r.o. (34%), Lesný podnik mesta Zvolen, s.r.o (100%), Spoločnosť Pohronie, a.s. (40%), Stredoslovenská vodárenská spoločnosť a.s. (5,68%), Zvolenské noviny (100%), spol. s r.o., Zvolenská ekologická spoločnosť a.s. (1,3%) a Dexia banka a.s. (0,05%).

Obrázok 2 Funkčná schéma mesta Zvolen

Prameň: Organizačný poriadok mesta Zvolen

Mesto Zvolen patrí k mestám s dobrým hospodárením, nakoľko dlhodobo dosahuje prebytok rozpočtu. Mesto Zvolen vložilo časť svojho majetku aj do obchodných spoločností založených na účely podnikania. Samospráva mesta má záujem na systematickom rozvoji mesta, sú spracované dôležité strategické materiály mesta – územný plán mesta, program rozvoja mesta a sektorové koncepcie.

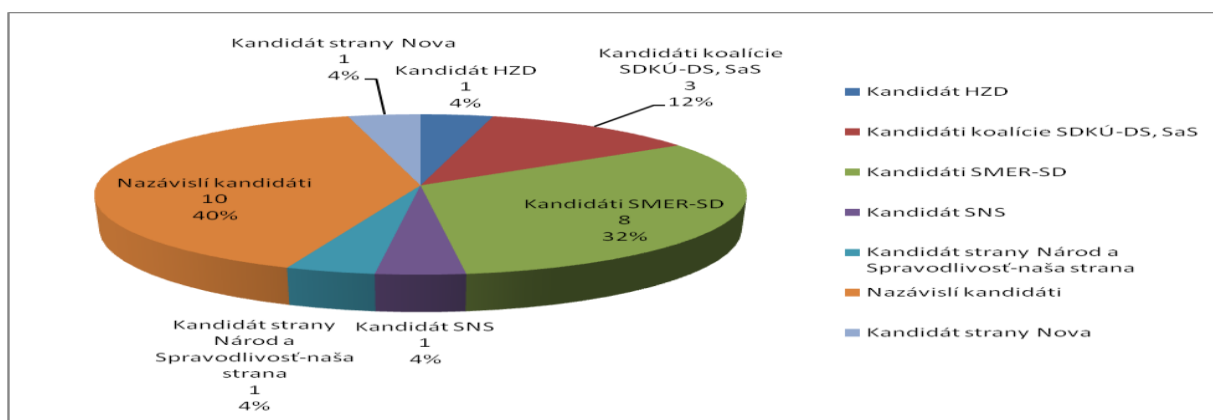
Počet a štruktúra zamestnancov samosprávy je pomerne stabilizovaná. V roku 2015 mala samospráva mesta Zvolen 265 zamestnancov z ktorých bolo 127 zamestnancov MsÚ a 138 zamestnancov ostatných útvarov a prevádzok. Mesto Zvolen zamestnáva aj osoby so zdravotným postihnutím a na určité činnosti využíva aktivačných pracovníkov a absolventov škôl. Vzdelávanie zamestnancov nie je zabezpečované systémovo, je zamerané najmä na zmeny v legislatíve, informačné technológie, komunikačné a manažérske zručnosti. Postupne

sa zavádza 7-stupňový model riadenia ľudských zdrojov MsÚ a MsP vo Zvolene, ktorý korešponduje so životným cyklom zamestnanca.

Za súčasnú primátorku mesta Zvolen bola dňa 15. novembra 2014 vo voľbách do samosprávy mesta Zvolen zvolená Ing. Lenka Balkovičová, ako nezávislá kandidátka, ktorá dovtedy zastávala funkciu poslankyne mestského zastupiteľstva mesta Zvolen a zároveň poslankyne zastupiteľstva Banskobystrického samosprávneho kraja.

Primátorka mesta Zvolen poverila na celé funkčné obdobie svojim zastupovaním zástupcu primátora, ako zástupcu štatutárneho orgánu mesta Zvolen Ing. Jaroslava Stehlíka, poslanca mestského zastupiteľstva, ktorý počas jej neprítomnosti alebo nespôsobilosti na výkon funkcie nepresahujúcej jeden kalendárny mesiac ju zastupuje vo všetkých oblastiach v rozsahu vymedzeného okruhu právomocí, povinností a zodpovednosti, okrem rozhodovania.

Mestské zastupiteľstvo vo Zvolene má 25 poslancov. Poslanci sú volení z jednotlivých mestských častí proporčne v závislosti od počtu obyvateľov mestskej časti. V súčasnom funkčnom období je Mestské zastupiteľstvo zložené z 10 nezávislých poslancov (40%), 8 poslancov SMER - SD (32%), 3 poslancov koalície SDKÚ - DS a SaS (12%), 1 poslanca HZD (1%), 1 poslanca SNS (1%), 1 poslanca strany Národ a Spravodlivosť - naša strana (1%) a 1 poslanca NOVA (1%). Politická skladba mestského zastupiteľstva vo Zvolene je znázornená na grafe 1.

Graf 1 Politické štruktúra mestského zastupiteľstva vo Zvolene

Prameň: Vlastné spracovanie

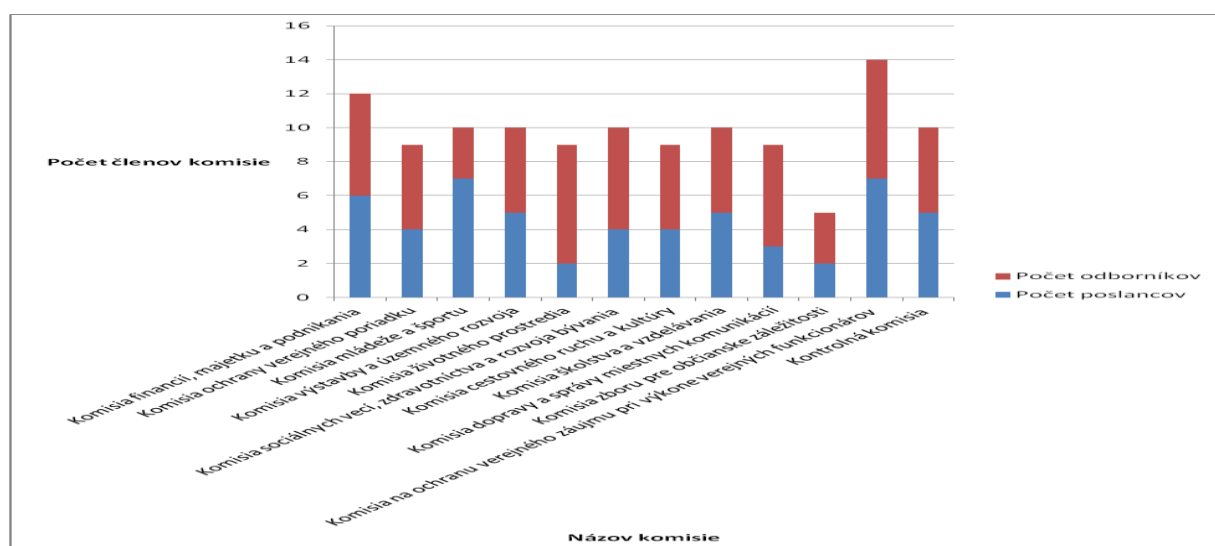
Mestskú radu mesta Zvolen tvorí 5 členov z ktorých sú dvaja nezávislí poslanci, dvaja poslanci SMER - u - SD a jeden poslanec koalície SDKÚ - DS, SaS. Zloženie mestskej rady vo Zvolene odzrkadľuje politickú štruktúru mestského zastupiteľstva. Konkrétne zastúpenie poslancov v mestskej rade vo Zvolene a ich politické smerovanie môžeme vidieť v tabuľke 1.

Tabuľka 1 Zloženie mestskej rady vo Zvolene

Mestská rada Zvolen		
11	Mgr. Peter Drozdík	Nezávislý kandidát
22	PaedDr. Juraj Družbacký	Kandidát SMER-SD
33	MUDr. Jozef Ježík	Kandidát SMER-SD
44	Róbert Orság	Kandidát koalície SDKÚ-DS, SaS
55	Ing. Jaroslav Stehlík	Nezávislý kandidát

Prameň: Vlastné spracovanie

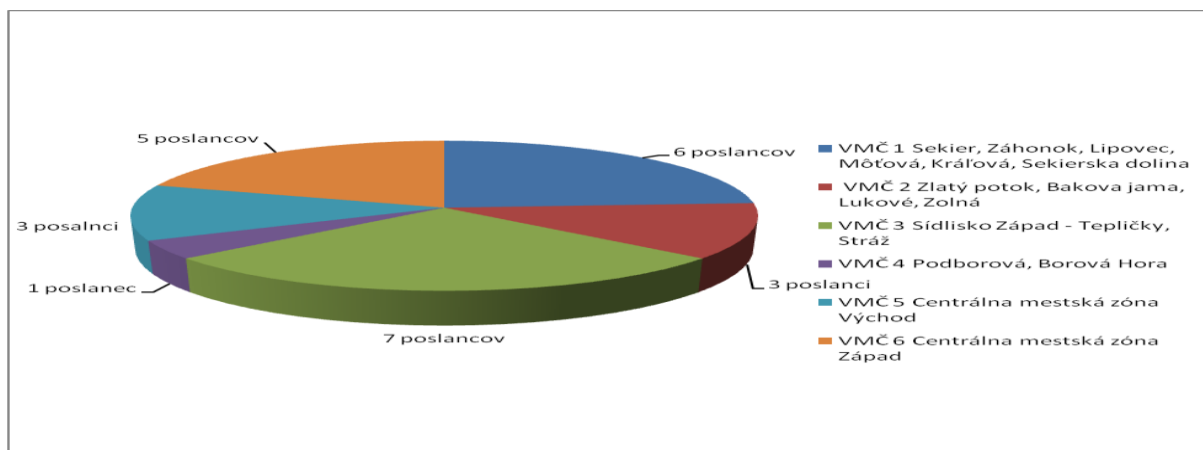
Pri Mestskom zastupiteľstve mesta Zvolen pôsobí 12 komisií. Jednotlivé komisie majú od 5 do 14 členov a sú tvorené poslancami mesta Zvolen a odborníkmi v daných oblastiach. Celkovo je v komisiách mestského zastupiteľstva zastúpených 63 odborníkov. Pomer počtu poslancov a odborníkov v komisiách je znázornený na grafe 1. Podrobné zloženie a štruktúru komisií mestského zastupiteľstva vo Zvolene môžeme vidieť v prílohe 2 tejto práce.

Graf 2 Zloženie komisií mestského zastupiteľstva vo Zvolene

Prameň: Vlastné spracovanie

Členmi výborov mestských častí sú všetci poslanci mestského zastupiteľstva zvolení v mestskej časti. Počet poslancov za jednotlivé mestské časti môžeme vidieť na grafe 3. Najviac poslancov zastupuje mestskú časť - sídlisko Západ - Teplice, Stráž so 7 poslancami, len jeden poslanec zastupuje mestskú časť - Podborová, Borová Hora. Počet poslancov v jednotlivých VMČ, ako aj ich politické zastúpenie (tvorí prílohu 3) značne ovplyvňuje dianie v jednotlivých mestských častiach, ako aj v celom meste Zvolen.

Graf 3 Počet poslancov vo výboroch mestských častí vo Zvolene

Prameň: Vlastné spracovanie

Mestskú políciu vo Zvolene vedie jej náčelník Mgr. Juraj Chabada, ktorého vymenovalo do funkcie na dobu neurčitú a odvolalo mestské zastupiteľstvo na návrh primátorky mesta. Náčelník polície zodpovedá za svoju činnosť primátorke mesta Zvolen. V súčasnej dobe má mestská polícia Zvolen 38 príslušníkov a 3 civilné zamestnankyne.

Hlavného kontrolóra mesta Zvolen Ing. Petra Konečného zvolilo mestské zastupiteľstvo vo Zvolene a za svoju činnosť sa zodpovedá práve jemu. Hlavný kontrolór je zamestnancom mesta Zvolen a má osobitné postavenie vo vzťahu k ostatným orgánom mesta Zvolen. Pre plnenie kontrolných úloh mesta je vytvorený výkonný orgán hlavného kontrolóra a to Útvár hlavného kontrolóra mesta Zvolen.

Mestský úrad vo Zvolene zamestnáva 127 ľudí. Svojim zamestnancom poskytuje možnosť odborného vzdelávania a to najmä pri zmenách v legislatíve, pre zamestnancov pracujúcich v prvom kontakte s klientmi (aktivity osobnostného rozvoja – tréningy zamerané na komunikáciu, prácu s klientom, asertivitu a pod.), rozvoj manažmentu a podporuje tiež zvyšovanie kvalifikácie svojich zamestnancov štúdiom na vysokých školách popri zamestnaní.

2.2. Samospráva mesta Zvolen vo volebnom období 2014-2018

Voľby do orgánov samospráv obcí vo Zvolene, ktoré sa konali 15. 11. 2014, priniesli zmeny v orgánoch samosprávy. Primátorka a poslanci mestského zastupiteľstva zložili sľub na ustanovujúcom zasadnutí nového mestského zastupiteľstva dňa 15. 12. 2014. Zároveň bola menovaná mestská rada, určené komisie a ich predsedovia. Dňa 02. 02. 2015 bol poverený zástupca primátorky a zvolení členovia a zapisovatelia komisií mestského zastupiteľstva.

Voľbám do orgánov mesta Zvolen predchádzal „boj“ jednotlivých kandidátov na funkciu primátora a poslancov mestského zastupiteľstva o hlasy voličov, občanov mesta Zvolen, prostredníctvom sľubov vo volebných programoch.

2.2.1. Zhodnotenie volebných rokov 2015 a 2016

Hodnotiť prvý rok činnosti novozvolenej primátorky a mestského zastupiteľstva vo Zvolene je veľmi náročné, nakoľko dvanásť mesiacov tvorí len jednu štvrtinu volebného obdobia. Bolo však dokázané, že najviac politických rozhodnutí prijímajú orgány samosprávy práve na začiatku a na konci volebného obdobia. My sme sa preto rozhodli, že zhodnotíme činnosť orgánov mesta Zvolen za prvé dva roky volebného obdobia 2014 – 2018, teda rok 2015 a 2016 a to vzhľadom na sľuby, ktoré dali svojim voličom pred voľbami do orgánov samosprávy obcí v roku 2014.

Analýza foriem, metód a postupov zapracovania volebných sľubov do praxe

Novozvolení poslanci mestského zastupiteľstva vo Zvolene po nástupe do svojich funkcií nedefinovali prioritné oblasti a ciele, ktorými sa chcú zaoberať vo volebnom období 2014 - 2018 v programovom vyhlásení mestského zastupiteľstva.

Zostavili sme preto fiktívne programové vyhlásenie mestského zastupiteľstva vo Zvolene pre volebné obdobie 2014 - 2018, ktoré vychádza z najčastejšie sa vyskytujúcich sľubov vo volebných programoch primátorky, politických strán a nezávislých poslancov mesta Zvolen s jeho odpočtom pre roky 2015 a 2016 . Toto „programové vyhlásenie“ mestského zastupiteľstva svojou štruktúrou a obsahom reflektuje 10 najdôležitejších cieľov a oblastí života mestskej komunity a činnosti samosprávy.

Prvý volebný cieľ, ktorý bol súčasťou volebných programov 80 % poslancov mestského zastupiteľstva bola „Výstavba novej krytej plavárne“ - Primátorka mesta Zvolen dňa 28.09.2015 predložila návrh na schválenie základných podmienok a požiadaviek na zabezpečenie diela mestskej krytej plavárne v meste Zvolen a služieb s dielom spojených. Tento bod rokovania mestského zastupiteľstva vo Zvolene o budúcej podobe krytej plavárne po tesnom hlasovaní poslanci stiahli z programu, nakoľko došlo k názorovej nezhode poslancov o dĺžke budúceho bazénu. Za 25 metrový bazén zahlasovalo 14 poslancov, proti návrhu bolo 8 poslancov a 3 poslanci sa hlasovania zdržali.

Druhý volebný cieľ „Dobudovanie cyklotrás a cyklistických chodníkov spájajúcich jednotlivé mestské časti s centrom mesta“ - mestské zastupiteľstvo vo Zvolene schválilo dňa 14.12. 2015 Novelizáciu č. 2 Všeobecného záväzného nariadenia mesta Zvolen č. 139 o pešej

zóny, v ktorej však neschválilo voľný vstup cyklistov na územie pešej zóny za podmienok definovaných v návrhu, ktorý predložil Ing. arch. Peter Kašša, vedúci odboru územného plánovania. Sprístupnením pešej zóny cyklistom by došlo k prepojeniu jednotlivých sídlisk cyklistickými chodníkmi. Za túto novelizáciu hlasovalo 16 poslancov, 3 poslanci boli proti návrhu a 2 poslanci sa hlasovania zdržali. Tento návrh bude opätovne prerokovaný v pôvodnom znení na ďalších zasadnutiach mestského zastupiteľstva.

Tretí volebný cieľ zastúpený 80 % poslancami „Rekonštrukcia a budovanie športových areálov a multifunkčných ihrísk pri základných školách“ - uznesením č. 77/2015 zo dňa 25.5.2015 mestské zastupiteľstvo vo Zvolene schválilo realizáciu projektu „Multifunkčného ihriska na ZŠ ul. Mládeže 587/17, Zvolen“ po schválení žiadosti o dotáciu z Úradu vlády SR, v programe „Podpora rozvoja športu“ na rok 2015 so zameraním na výstavbu multifunkčných ihrísk a zároveň schválilo spolufinancovanie projektu vo výške 42 752, 98 eur. Za návrh hlasovalo 24 poslancov a hlasovania sa zdržal 1 poslanec. Vo februári 2016 MsZ vo Zvolene schválilo realizáciu projektu „Rekonštrukcia telocvične IX.ZŠ vo Zvolene“ v rámci výzvy na predloženie žiadosti o poskytnutie finančných prostriedkov na rozvoj výchovy a vzdelávania žiakov v oblasti telesnej a športovej výchovy formou dostavby, rekonštrukcie alebo výstavby novej telocvične a na vybavenie telocvične na rok 2016 vyhlásenej MŠVVaŠ SR.

Štvrtý volebný cieľ malo vo svojom volebnom programe zahrnutých 84 % poslancov - „Vyriešenie problému s nedostatkom parkovacích miest na sídliskách“ - Komisia dopravy a správy miestnych komunikácií pri MsZ dňa 12.08.2015 schválila návrh Odboru výstavby, životného prostredia a dopravy MsÚ Zvolen o dopravnom značení určujúcim vymedzenie regulovaného parkovania na sídlisku Západ - Tepličky a spôsobu ďalších postupných krokov pri riešení statickej dopravy v ostatných sídliskách mesta Zvolen. Uznesením č. 89/2015 s účinnosťou od 1.10.2015 komisia rozhodla o vylúčení vozidiel presahujúcich dĺžku 5,5 metra z parkovacích miest pred bytovkami v mestskej časti Západ - Tepličky. Za návrh hlasovali všetci členovia komisie dopravy a správy miestnych komunikácií. S daným návrhom súhlasili aj poslanci VMČ č. 3 Západ - Tepličky.

Piaty volebný cieľ „Rekonštrukcia a výstavba ciest a chodníkov“ - V roku 2015 samospráva mesta Zvolen najmä po zimnom období riešila pravidelné opravy chodníkov a ciest, ktoré má v správe.

Šiesty volebný cieľ (72 % poslancov) „Budovanie oddychových a aktívnych zón“ - Uznesením č. 70/2015 Mestské zastupiteľstvo vo Zvolene súhlasilo s účelovým použitím finančných prostriedkov schválených v II. aktualizácii rozpočtu mesta 35 000,- € na vznik

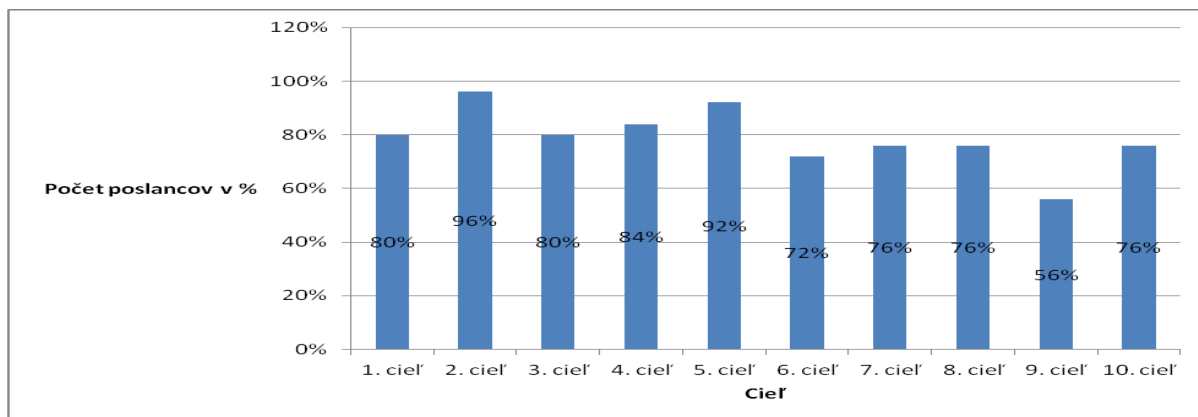
oddychovo športovej FUN ZÓNY na ploche námestia SNP Zvolen v súlade s uznesením č.10/2015 Komisie mládeže a športu pri MsZ zo dňa 20.05.2015. Pred hlasovaním sa k návrhu vyjadrilo 25 poslancov mestského zastupiteľstva, z ktorých za návrh zahlasovalo 18 poslancov a hlasovania sa zdržali 7 poslanci.

Siedmy volebný cieľ „Vybudovanie atletického areálu s tartanovou dráhou“ - Komisia školstva a vzdelávania pri MsZ vo Zvolene uznesením č. 24/2015 z 21.5.2015 odporúča mestskému zastupiteľstvu vo Zvolene odsúhlasiť spracovanie projektovej dokumentácie na rekonštrukciu športového areálu VI. ZŠ Hrnčiarska, so 400 m atletickou dráhou a multifunkčným ihriskom. Za návrh hlasovali všetci členovia komisie. Mestské zastupiteľstvo sa ďalej týmto odporúčaním komisie školstva a vzdelávania pri MsZ vo Zvolene nezaoberalo.

Ôsmy volebný cieľ s podporou 76 % poslancov mestského zastupiteľstva „Rekonštrukcia futbalového štadiónu“ - pri rekonštrukcii futbalového štadiónu mestské zastupiteľstvo vo Zvolene pokračovalo v začatých aktivitách mestského zastupiteľstva vo volebnom období 2010 - 2014. Dňa 28.09.2015 mestské zastupiteľstvo vo Zvolene zobralo na vedomie informácie o zabezpečení projektovej dokumentácie „Prestavby futbalového štadióna vo Zvolene“. Za návrh hlasovalo 22 poslancov z celkového počtu 22 zúčastnených poslancov.

Deviaty volebný cieľ „Revitalizácia prostredia Zvolenskej priehrady s opravou prístupových ciest pre využitie jej potenciálu, ako prímestskej rekreácie“

Desiaty volebný cieľ mal podporu 76 % poslancov mestského zastupiteľstva - „Zvýšenie kvality a dostupnosti MHD“. V januári 2016 bol poslancami MsZ vo Zvolene schválené podanie žiadosti na čerpanie dotácie z EÚ na jednorazovú obnovu celého vozidlového parku MHD.

Graf 4 Najčastejšie sa vyskytujúce ciele vo volebných programoch primátorky a poslancov mesta Zvolen

Prameň: Vlastné spracovanie

Z 10 bodového „programového vyhlásenia“ bolo v roku 2015 poslancami mesta Zvolen prerokovaných 8 cieľov. Do konca roku 2015 bolo schválených celkovo 5 cieľov z ktorých boli 4 zrealizované. Ostatné schválené ciele sa realizujú postupne počas ďalších rokov volebného obdobia 2014 - 2018 v nadväznosti na ich financovanie.

Aj napriek faktu, že si mestské zastupiteľstvo vo Zvolene zvolilo náročnejšiu cestu plnenia volebných sľubov tým, že nevypracovalo programové vyhlásenie mestského zastupiteľstva, vidieť pozitívny prístup primátorky k spolupráci s mestským zastupiteľstvom, nakoľko počas volebného roku 2015 primátorka mesta Zvolen nevyužila sistačné právo, teda nepozastavila výkon uznesenia mestského zastupiteľstva, tým že by ho nepodpísala.

Zmeny v strategických dokumentoch mesta

Najdôležitejším dokumentom mesta Zvolen zameraným na rozvoj je „Program rozvoja mesta na obdobie 2014 - 2020“, (ďalej len PRM). Program rozvoja mesta Zvolen je základný dokument, ktorým sa mesto pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov. Jeho cieľom je analýza daností a potrieb mesta Zvolen, definovanie cieľov a opatrení, ktoré napomôžu rozvoju mesta s ohľadom na potreby jeho obyvateľov. V Programe rozvoja mesta Zvolen sú definované rozvojové aktivity samosprávy mesta Zvolen v krátkodobom až strednodobom časovom horizonte, vychádzajúc zo zdrojov a meniaceho sa prostredia s cieľom uspokojiť požiadavky jeho občanov. Spracovanie Programu rozvoja mesta Zvolen na obdobie 2014 – 2020 bolo iniciované samosprávou. Uskutočnilo sa v období január 2012 – jún 2013, počas volebného obdobia 2010 - 2014 pod vedením primátora Ing. Miroslava Kuseina (SMER - SD) Na spracovaní PRM sa podieľali odborné útvary mestského úradu, komisie pri MsZ, výbory mestských častí, Mestom zriadené organizácie, zástupcovia štátnych inštitúcií, odborníci z podnikov a mimovládnych organizácií. Išlo teda o zapojenie kľúčových aktérov, pôsobiach na území mesta Zvolen, ktorí môžu v budúcnosti prispieť k jeho realizácii. Účelom PRM nie je operatívne riadenie bežných úloh samosprávy. Realizácia opatrení PRM Zvolen sa predpokladá v krátkodobom a strednodobom časovom horizonte. Rozvoj územia je možné dosiahnuť iba koordinovaným úsilím viacerých subjektov a spoločným zapojením viacerých zdrojov (finančných, ľudských, materiálnych a organizačných). Nemenej dôležitou

podmienkou pre všestranný rozvoj mesta Zvolen je vzájomná kooperácia jeho orgánov pri realizácii opatrní Programu rozvoja mesta Zvolen.

Program rozvoja mesta Zvolen na obdobie 2014 – 2020 integruje jedenásť sektorových strategických dokumentov mesta Zvolen, platných počas volebného obdobia 2014 – 2018, ktoré môžeme vidieť v prílohe 2 tohto dokumentu.

Aj napriek výrazným personálnym zmenám v zložení orgánov samosprávy mesta Zvolen po voľbách do samospráv obcí v roku 2014, nebol z tohto dôvodu v roku 2015 a 2016 aktualizovaný žiadny strategický dokument. Po nástupe do funkcie primátorka a novozvolení poslanci odkontrolovali súlad jednotlivých oblastí a cieľov Programu rozvoja mesta Zvolen so sľubmi (prioritnými cieľmi), ktoré dali svojim voličom. Po tejto kontrole neboli nájdené žiadne zásadné rozpory medzi cieľmi PRM Zvolen a prioritami primátorky a poslancov Mestského zastupiteľstva, ktoré by viedli k jeho aktualizácii.

V roku 2015 bol Program rozvoja mesta Zvolen aktualizovaný jedenkrát a to z dôvodu zmien v legislatíve a strategických dokumentoch vyššej úrovne týkajúcich sa regionálneho rozvoja, podľa ktorých bola samospráva povinná uviesť PRM do súladu so zákonom NR SR č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja do 31. decembra 2015. Zámer bol spracovaný podľa Metodiky MDVRR SR. Mestské zastupiteľstvo schválilo zámer spracovania aktualizácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Zvolen na obdobie 2014 – 2020 dňa 27.04.2015 uznesením č. 64/2015 a uznesením č. 150/2015 z dňa 14.12.2015 schválilo jeho aktualizáciu.

V prílohe 2 sú uvedené všetky strategické dokumenty, platné počas volebného obdobia 2014 - 2018 s dátumami ich schválenia, aktualizácie a obdobím platnosti. V roku 2015 bol aktualizovaný len jeden dokument a to: „Program rozvoja mesta Zvolen na obdobie 2014 - 2020“. V tabuľke môžeme vidieť, že dvom strategickým dokumentom: Komunikačný plán a Program odpadového hospodárstva skončilo v roku 2015 obdobie platnosti a neboli spracované nové stratégie. V roku 2015 Mestské zastupiteľstvo vo Zvolene schválilo „Adaptačnú stratégiu na zmenu klímy (využitie dažďovej vody)“, ktorá je súčasťou projektu „Biotechnické inovácie pri využití dažďovej vody v meste Zvolen“. Táto stratégia však nebola v roku 2015 a 2016 do Programu rozvoja mesta Zvolen zakomponovaná.

Vzhľadom k rozsahu práce sa podrobnejšie týmto strategickým dokumentom nebudeme venovať.

ZÁVER

Samospráva mesta Zvolen predstavuje systém správy verejných záležitostí na území mesta Zvolen, prostredníctvom sústavy samosprávnych orgánov, ktoré samostatným, slobodným a nezávislým konaním zastupujú záujmy a názory obyvateľstva. Samosprávnymi orgánmi mesta Zvolen sú primátorka a mestské zastupiteľstvo zložené z 25 poslancov, ktoré boli zvolené vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v roku 2014. Prostredníctvom voľby zástupcov do orgánov mesta Zvolen prenechali jeho obyvatelia časť svojich právomocí na zvolených reprezentantov, ktorí sa im zaviazali plniť sľuby dané vo svojich volebných programoch a počínať si tak, aby bolo mesto Zvolen rozvíjajúcim a rastúcim administratívnym, ekonomickým a kultúrno-spoločenským centrom regiónu.

Výsledky komparácie a následnej analýzy volebných programov primátorky a poslancov mestského zastupiteľstva ukázali, že väčšina volebných programov sa zameriava na 10 prioritných cieľov a oblastí rozvoja mesta Zvolen, na ktoré sa chcú vo volebnom období orgány mesta Zvolen zamerať. Z 10 prioritných oblastí a cieľov bolo v roku 2015 a 2016 poslancami mesta Zvolen prerokovaných 9 cieľov, z ktorých bolo 6 schválených a 5 ciele aj fyzicky zrealizovaných. Ostatné schválené ciele sa zaviazalo mestské zastupiteľstvo vo Zvolene zrealizovať postupne počas ďalších rokov volebného obdobia 2014 - 2018 v nadväznosti na ich financovanie.

Prostredníctvom štúdia zápisníc zo zasadnutí mestského zastupiteľstva vo Zvolene a jeho uznesení počas roku 2015 a 2016 usudzujeme, že súčasná primátorka mala snahu o vedenie zasadnutí mestského zastupiteľstva takým spôsobom, ktorý smeroval k vyriešeniu daných problémov a nájdeniu kompromisu medzi často sa rozchádzajúcimi názormi poslancov mestského zastupiteľstva. Naznačuje tomu aj nevyužitie sistačného práva primátorkou mesta Zvolen, ktorým by pozastavila výkon uznesení mestského zastupiteľstva.

Na základe analýzy zmien v programových a strategických dokumentoch mesta Zvolen môžeme konštatovať, že napriek výrazným personálnym zmenám v zložení orgánov samosprávy mesta Zvolen po voľbách do orgánov samospráv obcí v roku 2014 bol aktualizovaný len jeden strategický dokument a to „Program rozvoja mesta Zvolen na obdobie 2014 - 2020“. Dôvodom jeho aktualizácie nebola však zmena reprezentantov mesta Zvolen, ale zmena v legislatíve a strategických dokumentoch vyššej úrovne týkajúcich sa regionálneho rozvoja, podľa ktorých bola samospráva povinná uviesť PRM do súladu so zákonom NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja do 31. decembra 2015.

Po rozhovore s niektorými poslancami mesta Zvolen, vedúcou odboru rozvoja mesta a koordinátorkou pre tvorbu „Programu rozvoja mesta Zvolen“ sme skonštatovali, že medzi prioritami orgánov mesta Zvolen daných vo volebných programoch a „Programom rozvoja mesta Zvolen na obdobie 2014 - 2020“, ktorý integruje všetky sektorové strategické a programové dokumenty mesta Zvolen, neboli identifikované žiadne zásadné rozpory, ktoré by mali viesť k jeho aktualizácií.

V roku 2015 Mestské zastupiteľstvo vo Zvolene schválilo „Adaptačnú stratégiu na zmenu klímy (využitie dažďovej vody)“, ktorá je súčasťou projektu „Biotechnické inovácie pri využití dažďovej vody v meste Zvolen“. Táto stratégia však nebola v roku 2015 do Programu rozvoja mesta Zvolen zakomponovaná.

Vzhľadom na výsledky našich analýz hodnotíme spoluprácu primátorky mesta Zvolen Ing. Lenky Balkovičovej a mestského zastupiteľstva vo Zvolene pozitívne, nakoľko aj napriek „pestrej“ politickej skladbe orgánov mesta Zvolen sa v roku 2015 mestskému zastupiteľstvu vo Zvolene podarilo implementovať do praxe šesť z desiatich prioritných volebných cieľov, ktoré značne prispievajú k rozvoju mesta Zvolen.

Môžeme preto konštatovať, že volebný program ovplyvňuje rozhodnutia orgánov mesta Zvolen a zásadne tým prispieva k jeho rozvoju.

Touto prácou by sme radi poukázali na fakt, že poslanci mestského zastupiteľstva vo Zvolene po nástupe do svojich funkcií nespracovali programové vyhlásenie, ktoré by mohlo napomôcť pri rozhodovaní orgánov mesta Zvolen o jeho budúcom vývoji. Odpočet cieľov programového vyhlásenia za jednotlivé roky volebného obdobia by zjednodušil orientáciu obyvateľov mesta Zvolen v plnení volebných sľubov a hodnotení činnosti jednotlivých orgánov samosprávy mesta Zvolen.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

Knižná literatúra

1. REHŮŘEK, M. 1997. *Právo účasti občanov na správe vecí verejných*. Bratislava: VEDA, 1997. ISBN: 978-80-224-0531-0.
2. BENČO, J. – BERČÍK, P. – MAKARA, Š. 1995. *Organizácia a riadenie verejnej správy*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 1995. ISBN 80-85162-92-X.
3. ŽÁRSKA, E. a kol. 2007. *Komunálna ekonomika a politika*. Bratislava: EKONÓM, 2007. ISBN 978-80-225-2293-9.
4. HAMALOVÁ, M. 2007. *Teória, riadenie a organizácia verejnej správy* .1.časť Bratislava: VŠEMVS, 2007. ISBN 978-80-89143-58-0.
5. THURZOVÁ, M. – KLEMENTOVÁ, S. 1992. *Miestna samospráva a pracovnoprávne vzťahy*. Právo v praxi 3, Bratislava: BRADLO, 1992. ISBN 978-80-7127-042-3.
6. PEKOVÁ, J. - PILNÝ, J. 2002. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru.*, Praha: ASPI Publishing, 2002, ISBN 80-86395-21-7.
7. KOSORÍN, F. 1999. *Teória a prax verejnej správy*. Bratislava: EKONOM, 1999. ISBN 80-225-1114-5.
8. BERČÍK, P. 1998. *Financovanie miestnych samospráv v Slovenskej republike : Dokumentácia vývoja od roku 1991*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 1998. ISBN 80-8055-109-X.
9. KOSORÍN, F. 2003. *Verejná správa*. Bratislava: EKONOM, 2003. ISBN 80-225-1696-1.

10. KRŇÁČ, J. – KOŽIAK, R. – LIPTÁKOVÁ, K. 2008. *Verejná správa a regionálny rozvoj*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2008. ISBN 978-80-8083-695-5.
11. KUKLIŠ, P - VIROVÁ, V. 2012. *Vybrané problémy miestnej samosprávy (v komparácii niektorých štátov Európskej únie)*. Bratislava: Eurokódex, 2012. ISBN 978-80-89447-65-7.
12. ŠVANTEROVÁ, Ľ. 1997. *Predpoklady rozvoja municipálnej ekonomiky*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 1997. ISBN 978-80-8055-078-3.
13. MIHALČOVÁ, B. a kol. 2012. *Teórie správy, riadenia a byrokracie*. Košice : Univerzita P.J. Šafárika, 2012. ISBN 978-80-7097-953-2.
14. VODÁČEK, L. - VODÁČKOVÁ, O. 2013. *Moderní management v teorii a praxi*. Praha: Manangement Press, 2013. 978-80-7261-232-1.
15. KOONTZ, - WEIHRICH,. 2007. *Essentials of Management, An International Perspective*. TBS, 2007. 2007978-0070620308.
16. BÚŠIK, J. 2006. *Regionálny manažment a marketing*. Bratislava: Ekonóm, 2006. ISBN 80- 225-2193-0.
17. SEDLÁK, M. 2007. *Manažment*. Bratislava: Iura Edition, 2007. ISBN 8080781330.
18. WRIGHT, G. – NEMEC, J. 2003. *Manažment verejné správy. Teorie a prax*. Bratislava: Ekopress odborné nakladatelství, 2003. ISBN 80-86119-70-X.
19. PRIESOL, J a kol. 2008. *Environmentálne manažérske systémy*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2008. ISBN 978-80-8083-691-7.
20. WEISOVÁ, D. - BERNÁTOVÁ, M. 2012. *Strategické plánovanie samosprávy praktický poradca na ceste k úspešnému rozvoju obcí, miest a regiónov*. Žilina: Municipality, 2012. ISBN 978-80-971209-0-0.

21. TEJ, J. 2000. *Ekonomika a manažment verejnej správy*. Prešov: Prešovská univerzita, 2000. ISBN 80-88885-68-X.
22. KLOKOČKA, V. 1991. *Politická reprezentace a volby v demokratických systémech*. Praha: ALEKO, 1991. ISBN 80-85341-11-5.
23. CHYTILEK, R. - ŠEBO, J. 2004. *Volební systémy*. Brno: Masarykova univerzita: Mezinárodní politologický ústav, 2004. ISBN 80-210-3548-X
24. ŠKULTÉTY, P. 2008. *Verejná správa a správne právo*. Bratislava: VEDA, 2008. ISBN: 9788022410236
25. PALÚŠ, I. 2002. *Štátne právo porovnávacie*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Fakulta verejnej správy, 2002. ISBN 80-7097-361-7.
26. PETŐCZ, K. 1997. *Základy demokratických volebných systémov*. Bratislava : Inštitút pre verejné otázky, 1997. ISBN 80-967739-3-3.
27. ŘÍCHOVÁ, B. 2002. *Úvod do současné politologie srovnávací analýza demokratických politických systémů* . Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-628-4.
28. ŠVANTEROVÁ, Ľ. – KOŽIAK, R. 2005. *Ekonomika miestnej samosprávy*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2005. ISBN 80-8083-117-3.
29. ŠVIHLOVÁ, D. 2004. *Trvalo udržateľný rozvoj na miestnej úrovni*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2004. ISBN 80-8055-925-2.

Zborníky, slovníky

1. NIŽŇANSKÝ, V. – HAMALOVÁ, M. 2014. *Spravodlivé rozdelenie politickej moci. (rozdelenie kompetencií)*. Bratislava: Komunal, 2014.

Zákony a vyhlášky

1. Európska charta miestnej samosprávy 1985. Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR č. 336/2000 Z. z.
2. Ústava Slovenskej republiky (zákon SNR č. 460/1992 Zb.)
3. Zákon NR SR č. 416/2001 Zb. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky
4. Zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
5. Zákonom NR SR č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov
6. Program sociálneho a hospodárskeho rozvoja mesta Zvolen na obdobie 2014 - 2020
7. Štatút mesta Zvolen
8. Organizačný poriadok mestského úradu mesta Zvolen

Internetové zdroje

1. Mesto Zvolen, PHSR, 2013, [online]. 2013 [cit. 2016-03-12] Dostupné na internete: http://strategia.zvolen.sk/?id_menu=112595
2. Mesto Zvolen, Územný plán, 2004, [online]. 2013 [cit. 2016-03-12] Dostupné na internete: http://strategia.zvolen.sk/?id_kat_for_menu=3084

Mesto Zvolen, Strategické dokumenty, 2009, [online] 2016 [cit. 2016-04-12] Dostupné na internete: <http://strategia.zvolen.sk/>

Príloha 1 Klasifikácia nástrojov verejnej politiky

Zameranie	Právne	Ekonomické	Informačné	Organizačno-administratívne
Miera záväznosti				
Povinné nástroje (regulácia samosprávou)	Právny rámec (občianske a trestné právo)	Regulácia (kontroly cien, poplatkov, vstupu a výstupu z priemyselného odvetvia)	Priame poskytovanie informácií (povinné zverejňovanie informácií)	Priame poskytovanie tovaru a služieb samosprávou
	Právna úprava (všeobecne záväzné nariadenie, predpisy, povolenia, zákazy, vyhlášky)	Dane, poplatky	Licencie	Budovanie infraštruktúry, posilňovanie ľudských zdrojov
Zmiešané nástroje (pozitívne a negatívne stimuly)	Kvóty, pozitívna diskriminácia	Dotácie (kupóny, pôžičky, granty, daňové zvýhodnenie)	Poskytovanie a šírenie informácií (kampane)	Nepriame poskytovanie služieb pomocou partnera
	Inštrukcie, príručky	Aukcia práv (dražba)		
	Štandardy, usmernenia	Dane, užívateľské poplatky	Odrádzanie, tlmenie nadmerného dopytu	Kontraktovanie (outsourcing)
Dobrovoľné nástroje (minimálny vstup samosprávy)	Etické kódexy Odporúčania Dobrý príklad Zvyky, tradície		Rebríčky kvality Súťaže	Neziskové organizácie
				Rodina, komunita
				Trh

Prameň: Vlastné spracovanie podľa Sičáková, E. - Staroňová, K. 2006, s. 40

Príloha 2 Strategické dokumenty

Názov dokumentu	Dátum spracovania	Dátum schválenia MsZ	Uznesenie MsZ	Aktualizácia	Obdobie platnosti
PRM 2014 - 2020	2012 - 2013	25.11.2013	č. 106/2013	2015	2014-2020
Stratégia rozvoja cestovného ruchu	2009	26.10.2009	č. 111/2009		2010-2020
Komunikačný plán	2009	26.10.2009	č. 110/2009		2010-2015
Koncepcia rozvoja školstva	2008	27.10.2008	č. 114/2008		2008-2018
Stratégia rozvoja športu	2008	28.7.2008	č. 76/2008		2009-2019
Program rozvoja bývania	2007	25.2.2008	č. 6/2008		2007-2017
Koncepcia rozvoja informačných systémov	2013	28.10.2013	č. 92/2013		
Stratégia podpory malého a stredného podnikania	2007	25.2.2008	č. 7/2008		2007-2017
Komunitný plán sociálnych služieb	2008	23.3.2009	č. 37/2009		2009-2019
Program odpadového hospodárstva	2014	26.5.2014	č. 59/2014		2011-2015
Koncepcia rozvoja mesta Zvolen v tepelnej energetike	2001	15.5.2001	č. 48/2001	2008, 2011	
Adaptačná stratégia na zmenu klímy	2015	29.6.2015	č. 91/2015		

Prameň: Vlastné spracovanie